

% 99 GERÇEK HAYAT

%1

klinik psikolog OYA DOĞAN

EKRAN KAÇKINLARI

PSİKOLOJİ
KİTAPLIĞI

ilk genç
T
tinaş

Sanal Dünyanın Kahramanları: Bağlantı Harikası Çocuklar

ARDA’NIN ODASI – CUMARTESİ

Tik tik tik... Tak! Tik tik tik...

Mekanik klavyenin sesi, loş odada tencerede patlayan mısırlar gibi yankılanıyordu.

Arda, küçüklüğünden beri bildiği, nefes almak kadar doğal gelen o mavi ışığa kilitlenmişti. Kulaklığındaki patlama sesleri; cumartesi güneşini, sokaktaki kuşları, tüm dünyayı yutmuştu. Burnu neredeyse monitöre değecekti.

“HAYIR! HAYIR! Sol tarafa!” diye kükredti mikrofona.

Takım arkadaşı ters yöne sapınca Arda saçlarını çekti.

“Senin solun değil, benim solum! Uyan artık, monitörün kapalı mı? Şaka mısınız siz, bot musunuz nesiniz?”

Ekranın sağ alt köşesinde, yanıp sönen kırmızı bir sayaç ve kocaman harfler vardı:

TÜRKİYE GAMER LİGİ – ÇEYREK FİNAL

Arda dişlerini sıktı. Kırmızı zırhlı savaşçısı, dev kılıcıyla düşman kalesine atıldı. Nefesini tutmuş, sandalyeye iyice yapışmıştı.

“Tamam Arda. Sakin...” dedi kendine, nefes nefese kalmıştı. “Bu sadece bir oyun değil. Bu senin geleceğin. Profesyonel oyuncu olmak için bu turnuvayı kazanmalısın.”

Okul koridorlarındaki o silik gölge; matematikte terleyen, beden dersinde sona kalan çocuk yoktu artık. Burada, klavyenin tuşları arasında, o bir efsaneydi. Herkesin saygı duyduğu, önünde eğildiği bir şampiyon.

Kapı gıcırtyla açıldı, annesi başını uzattı. Arda’nın dünyayla bağı çoktan kopmuştu.

“Arda, yemek hazır.” Yumuşak sesi, kulaklıktaki gürültü duvarını aşamadı.

“ARDA!”

Arda sıçrayıp kulaklığın tekini kaydırđı. Yüzü ter, gözleri telaş doluydu.

“ANNEEE! Görmüyor musun, kritik an!” Eli fareden, gözü ekrandan ayrılmıyordu. “Tarih yazılıyor şurada!”

Annesi kapının eşiğinde durdu. Omuzları düştü.

“Her an kritik, her an tarih yazılıyor ama köfte de soğuyor oğlum!” diye mırıldandı.

Oğlunun bu ekran tutkusunu anlamakta zorlanıyordu. Odanın içini dolduran o soğuk mavi ışık, aralarına görünmez bir duvar örmüştü sanki. Kapıyı kapatıp mutfağı dönerken başını iki yana salladı.

Arda kapının kapandığını duymadı bile. Karakteri düşman kalesine dayanmıştı.

“Savunmaları düştü! Ulti hazır... Hadi, bitiriyoruz!” diye fısıldadı. Parmakları son bir hamleyle tuşlara gömüldü.

Çat-çat-GÜM!

Ekranda altın rengi, devasa bir yazı patladı: ZAFER!

Kalbi göğsünü yumrukluyordu. Sıradan bir galibiyet değildi bu; çeyrek finali söke söke almıştı.

Koltuğundan fırladı, yumruklarını havaya kaldırdı.

“EVETTTTTTTT! Ben yaptım!” Sesi duvarlarda cınladı.

Sonra aniden... Sessizlik.

Kulaklığı boynuna indirdiği an, odadaki o coşkulu stadyum havası bıçak gibi kesildi. Sadece bilgisayar kasasının fan uğultusu kalmıştı.

Sağına baktı. Soluna baktı. Boş duvarlar.

“Biri de çıkıp ‘Helal olsun be Arda’ dese fena olmazdı hani...” diye mırıldandı.

Yavaşça oturdu. Zafer yazısı yanıp sönüyordu ama içindeki coşku sönükleşmişti. Hızla silkelendi.

“EVEEET! Evet, evet, evet!”

Sandalyesinde dönerek küçük bir zafer manevrası yaptı. Hemen liderlik tablosuna tıkladı. Takımı, Türkiye sıralamasında sekizinci sıraya yükselmişti.

“Sıradaki hedef: İlk beş!” dedi sesi kalınlaşarak. Artık odasındaki o çocuk değil, taktik veren bir kaptandı.

“Strateji belli: Günde en az beş saat pratik, minimum uyku ve hafta sonu turnuvalara tam katılım...”

GURRR!

Midesinin gurultusu, strateji toplantısını böldü. Arda elini karnına götürüp sırttı.

“Ama önce...” dedi sandalyeyi iterken. “Enerji barını doldurmalı. HP kırmızıya düştü.”

ELİF’İN MUTFAĞI - AYNI GÜN,

Çıt. Çıt. Çıt.

Mutfakta sadece deklanşör sesi yankılanıyordu. Elif telefonun ekranına baktı. Beğenmedi. Yüzünü buruşturup fotoğrafı sildi.

Tabağı bir santim sağa ittirdi. Olmadı. İki milim sola. Yine olmadı.

“Bu tostun rengi atmış resmen!” diye söylendi. “Has-ta gibi duruyor. Kimse like atmaz buna, enerjisi sıfır.”

Gözü yanındaki ekipmana kaydı.

“Işık patlıyor...” dedi huzursuzca. Halka ışığın ayarıyla oynadı, parlaklığı kıstı. “Dramatik ton istiyorum dedim ama bu resmen karanlık oldu. Işık hiç doğru gelmiyor.”

Sol elinde son model telefonu, sağ elinde pembe halka ışığıyla masanın etrafında, avını süzen bir avcı gibi dönüyordu. Tost soğuyordu ama umurunda değildi.

Ekrana baktı, dudağını ısırdı.

“Yandan çok sıradan görünüyor. Derinlik yok. Kuşbakışı lazım.”

Hiç düşünmeden mutfak sandalyesinin tepesine tünedi. Tosta en tepeden, kartal gözüyle baktı.

“Açı daha iyi ama... Of ya!” diye inledi. “Şu beyaz peçete bütün kompozisyonu öldürüyor. Çok çığ.”

Kaşlarını çatıp hayalindeki kareyi düşündü. “RenkliMutfaklar’daki kızın neon pembe peçeteleri olsaydı keşke. O zaman patlardı işte.”

Sandalyeden atlayıp dolaplara saldırdı. Çekmece-ler çarpıldı, çatallar şingirdadı.

Babası, elinde gazetesıyla gürültüye geldi. Kapıdan şaşkın şaşkın baktı.

“Elif? Ne arıyorsun orada?”

“Pembe peçete!” diye bağırdı Elif.

“Kahvaltı için mi?”

Elif başını dolaptan çıkardı, saçları dağılmıştı.

“Hayır baba, fotoğraf için!”

Babası gözlüğünün üzerinden bakıp başını salladı.

“Kızım, o tost yenmek için var, mankenlik yapsın diye hazırlanmadı...”

Babası söylenerek gitti, Elif duymadı bile. Elinde buruşuk pembe bir havluyla, zafer kazanmışçasına gülümsüyordu.

Babası gazetesini yüzüne siper etti, sustu. Kahvaltı masası bir masa değil, herkesin kendi adasında yaşadığı sessiz bir okyanus gibiydi. Anne tezgâha dönmüş, gürültüyle bulaşık dizi-yordu. Elif’e bir şey demiyorlardı artık; sanki evin içinde görünmez bir ateşkes imzalanmış gibiydi.

Elif masaya dönüp havluyu serdi, ışığı açtı. O soğuk, taş gibi tost; pembe ışıktan canlandı.

“Mükemmel...” dedi Elif fısıldayarak.

Çıt. Çıt. Çıt.

Otuz kare. Sağdan, soldan, tepeden.

Telefonu indirdi, sandalyeye çöktü. Şimdi en kritik aşama başlamıştı: Operasyon Filtre.

Parmağı ekranda cerrah titizliğiyle kaydı.

“Sunblue? Çok sarı. Pinmix? Fazla cırtlak.”

Dudaklarını ısırıldı.

“Ama takipçilerim geçen hafta Flowerday’i daha çok beğenmişti. Risk alamam.”

Parlaklık:

Kontrast:

Gölgeler:

Sıcaklık:

Ekranda gördüğü şey artık mutfaktaki o bayat tost değildi. Bir sanat eseri idi.

“İŞTE BU!” diye bağırdı.

Hemen klavyeye saldırdı. Açıklamayı yazarken parmakları uçuyordu:

Tam mavi “Paylaş” tuşuna basacaktı ki ekranın üzerine bir gölge düştü.

Annesi tepesinde dikiliyordu.

“Elif, o tost taş gibi oldu. Yemedin mi daha?”

“Yedim anne!” dedi Elif. Sesi mekanikti. Gözleri telefondan milim ayrılmamıştı. Önündeki dolu tabağı, soğumuş peynirleri görmüyordu bile.

Annesi tabağa tıkladı: Tık, tık.

“Dalga mı geçiyorsun? Yemedin ki, olduğu gibi duruyor!”

Elif irkildi. Annesine, yabancı bir dilde konuşuyormuş gibi baktı.

“Anne bi’ dur ya! Fotoğrafladım işte. Paylaşayım, yiyeceğim. Tost kaçmıyor ya!”

“Kızım buz kesti, buz!”

“Sorun değil anne. Önemli olan tadı değil ki...”

Elif tekrar ekrana döndü, mavi tuşa bastı.

"Önemli olan güzel görünmesi."

Ekranda **“Gönderiliyor...”** çubuğu dolarken Elif derin bir nefes aldı. Şimdi bekleyiş başlıyordu.

Beş saniye geçti.

Dı-dıt! İlk kalp.

Dı-dıt! İkinci kalp.

“Yes! Ayşe beğendi!” diye fısıldadı Elif, gözleri parlayarak. “Zeynep de yorum atmış. Harika!”

Annesi, elinde o buz gibi tabakla dolaba yöneldi. Söyleniyordu:

“Sonra yersin artık. Ya da ‘kaderine terk edilmiş zavallı tost’ diye paylaşırsın, belki o da beğeni alır.”

Elif duymadı bile. Zihni çoktan bir sonraki karenin peşindeydi.

Kahve? Kitap? Balkon manzarası?

Parmağı ekranı aşağı çekti. Bıraktı. Yenile. 12 beğeni. Yenile. 19 beğeni.

Her kalp, minik bir mutluluk iğnesiydi. Ama etkisi saniyelik. Geçen hafta 50 beğeni onu havalara uçurmuştu. Bu hafta 100 istiyordu. Haftaya 200 isteyecekti. Rakamlar büyüdükçe, içindeki o tuhaf boşluk da büyüyordu sanki.

Okulda, arkadaşlarına bakarken bile aklı cebindeydi. O kara kutuda. “Kim beğendi? Yorum geldi mi?” Bu sorular, yanındaki kahkahalardan daha gü-rültülüydü.

Değerini belirleyen tek şeydi o sayılar.

“Günde en az beş gönderi...” diye mırıldandı. “Fenomen olmak istiyorsan kural bu.”

CAN'IN ODASI - AYNI GÜN

Can'ın odası, perdeleri sıkıca çekilmiş bir mağara gibiydi. Tek ışık kaynağı, dev monitörden yayılan yeşil parıltıydı. Can'ın gözlük camlarında, yukarıdan aşağıya şelale gibi akan kod satırları yansıyordu.

“Yakalandınız!” diye fısıldadı. Dudaklarının kenarında sinsi bir gülümseme belirdi.

Ekranda karmaşık sayı dizileri akarken Can aradığı o minik hatayı bulmuştu.

“Okulun güvenlik duvarı...” diye mırıldandı klavyeye eğilerek. “Duvar demişler ama bu resmen İsviçre peyniri. Her yeri delik deşik.

Parmakları klavyenin üzerinde sessizce gezindi.

“Şuraya minik, solucan gibi bir kod bıraksam...” Gözleri parladı. “Enter’a bastığım an Müdür Bey’in e-posta şifresi ‘patates123’ olur. Kimsenin ruhu bile duymaz.”

İşaret parmağını “Enter” tuşunun üzerine getirdi. Havada asılı kaldı parmağı. O tuşa basmakla basmak arasındaki ince çizgide duruyordu.

“Yani... Yapmamalıyım tabii.” dedi kendi kendine. Sesinde tereddüt vardı. “Bu hırsızlık sayılır mı? Sonuçta bir şey çalmıyorum. Sadece kapıları biraz zorluyorum.” Duraksadı. Aklına geçen haftaki matematik sınavı geldi.

“Özellikle de Selim Hoca...” Gözleri kısıldı. “Bütün işlemleri doğru yaptığım halde gidiş yolundan

puan kırmıştı. O verdiği 70 puanı sisteme girip 100 yapsam? Buna hırsızlık denmez bence. Buna ‘adaletin yerini bulması’ denir.”

Kalbi hızlanmaya başladı. Yasak olanın cazibesi, klavyenin ucundaydı.

“Sadece bir test,” dedi kendini ikna etmeye çalışarak. “Sistemin ne kadar zayıf olduğunu göstermek için. Bir nevi kamu hizmeti...”

Parmağı tuşa değmek üzereydi ki kapı kolunun sesi duyuldu.

Can’ın parmakları bir piyanist refleksiyle hareket etti: Alt + Tab.

Saliseler içinde o karanlık, tehlikeli, kod dolu ekran kayboldu. Yerine, güneşli bir dünyada küp dizen insanların olduğu masum bir oyun videosu geldi.

Annesi kapıyı açtığı anda Can arkasına yaslanmış, gayet sakin görünüyordu.

“Can?”

Annesi içeri kafasını uzattı.

“Oğlum hava çok güzel, neden dışarı çıkmıyorsun? Ahmet ve arkadaşları bahçede maç yapıyor. Sen de gitsene.”

Can yüzünü buruşturdu.

“Anne hayır ya... Dışarı kaos. Herkes bağırıyor, terliyor, birbirini itiyor. Hiç bana göre değil.”

“Oğlum hep evdesin. Git biraz sosyalleş, bari izle.”

“Bir sürü kişinin bir topun peşinde koşmasını mı izleyeyim?” Can gözlüğünü düzeltti. “Çok verimsiz bir aktivite anne. Topun kafama gelme ihtimali %90. Ayrıca orada öğreneceğim hiçbir şey yok. Vakit kaybı.”

“Can, sen on bir yaşındasın. Küçük bir profesör gibi konuşmayı bırakıp arkadaşlarınla vakit geçirmelisin.”

“Nasıl vakit geçireceğiz anne?” diye itiraz etti Can. “Ofsayt taktiğini mi konuşacağız? Onların bildiği tek şey kimin kime gol attığı. Benim ilgi alanım veri güvenliği, onlarınki... Yuvarlak bir top.”

“Onları da öğrenirsin oğlum, sosyalleşirsin.”

“Gerek yok ki!” dedi Can omuz silkerek. “MerakNet’e yazarım, bütün lig tarihini, oyuncu istatistiklerini saniyeler içinde önüme döker. Neden bunun için güneşte kavrulayım? Verimsiz.”

Annesi pes etti. Ne derse desin, Can’ın her zaman mantıklı ama sinir bozucu bir cevabı vardı.

“Peki Can.” dedi annesi ve kapıyı yavaşça kapattı.

Kapı kilitlendiği an Can tekrar Alt + Tab yaptı. Güneşli oyun videosu gitti, o karanlık, huzurlu kod ekranı geri geldi.

“İnsanlarla uğraşmak çok yorucu...” diye mırıldandı klavyeye dönerken. Ekрана boş boş baktı.

“Sürekli ‘lag’ var insanlarda. Gecikme yapıyorlar. Bir şey soruyorsun, cevap vermeleri saniyeler sürüyor. Düşünüyorlar, duraksıyorlar... İşlemcileri çok yavaş. Ama internet öyle mi? Tık, cevap. Tık, sonuç.”

Yeni bir kod satırı açtı. Aklına parlak bir fikir gelmişti.

“Madem dışarıdakilerle anlaşıyorum...” Gözleri parladı. “Belki kendi arkadaşımı kendim yazarım. Yapay zekâlı bir chatbot... Kulağa harika geliyor.”

Heyecanla yazmaya başladı.

“Trip atmaz. Küsmez. ‘Hadi top oynayalım,’ diye tutturmaz. Asla tartışmaz ve en önemlisi...” Enter tuşuna keyifle bastı. “Sınırsız bilgisi vardır.”

Can, karanlık odasında, yeşil ışıkların yüzüne vurduğu o yapay dünyada yapayalnızdı. Ama o, bu yalnızlığına “kodlama” diyordu. Hâlimden gayet memnundu. Şimdilik.

EBEVEYNLER TOPLANTISI – PAZAR AKŞAMI

Mahalle pastanesinin en kuytu köşesinde, üç kadın oturuyordu. Masada yarım kalmış pastalar ve soğumuş çaylar vardı. Çay kaşıkları stresle bardaklara çarpıyordu.

Çın. Çın. Çın.

Üçünün de omuzları düşüktü. Hepsi aynı dertten, aynı görünmez düşmandan muzdaripti: **Ekran.**

“Artık dayanamıyorum.” dedi Arda’nın annesi, çay kaşığına tabağa sertçe bırakarak. “Arda bilgisayar kasasıyla bütünleşti resmen. Odaya yemek götürüyorum, bana bakmıyor bile. Sanki ben hayaletim, o da sadece o kutunun içinde yaşıyor.”

Elif’in annesi derin bir iç çekti.

“Bizimki de telefonla yapışık ikiz. Tuvalete bile telefonla gidiyor. Geçen gün dedesiyle fotoğraf çekilirken ne dedi biliyor musunuz? ‘Dede ışık çok kötü, kırıksıklıkların çıkıyor, az sola dön.’ Adamcağız şok oldu!”

Can’ın annesi önce kıkırdadı, sonra durumun vahametini fark edip ciddileşti.

“Gülüyoruz ama ağlanacak hâldeyiz.” dedi. “Can da sürekli o yeşil yazıların içinde. Geçen sabah kahvaltıda bana ‘Modem şifresi çok basit, kırılması 3 saniye sürer, düzelteyim.’ diyor. On bir yaşında çocuk! Evi mi koruyor, bizi mi hackliyor, belli değil.”

Masaya ağır bir sessizlik çöktü.

“Bir şeyler yapmalıyız.” dedi Arda’nın annesi, masaya vurarak. “Böyle gitmez.”

“Ama ne?” diye sordu Elif’in annesi çaresizce. “Ne yapalım? Çocukları mağaraya mı kapatalım? Ne zaman ‘bırak o telefonu’ desem, ‘Herkesin annesi izin veriyor, bir tek siz böylesiniz, çok bunaldım!’ diye bağıyor. Kendimi zalim biri gibi hissediyorum.”